

ARCHA

ZPRAVODAJ O VÝCHOVĚ A VYUŽITÍ VOLNÉHO ČASU DĚTÍ A MLÁDEŽE

6/2017

foto TOM Robinson / Poděbrady

DOBRO volně

DOBROVOLNICTVÍ jako příležitost k seberozvoji

Dobrovolnictví je skvělou možností, jak pomoci druhým. Zásadní ovšem je i to, jak dobrovolnictví pomáhá samotným dobrovolníkům. Na tuto otázku se dlouhodobě zaměřuje Hnutí Brontosaurus, česká neziskovka starající se o životní prostředí, památky i právě neformální vzdělávání. „Je to důležitá součást naší know-how,“ popisuje přístup k dobrovolnictví Dalimil Toman, programový ředitel Hnutí Brontosaurus. „Dobrovolnictví pro nás není jen cesta, jak zasázat stromy nebo opravit hrad, je to důležitý nástroj, díky kterému se účastníci našich akcí učí nejen samotným dovednostem, ale i práci s týmem, komunikaci a aktivnímu přemýšlení.“ Zároveň je dobrovolnická činnost skvělou příležitostí utužit vztahy v kolektivu, seznámit se s podobně zaměřenými vrstevníky a podívat se na místa, která jinak zůstávají veřejnosti zavřená.

V Hnutí Brontosaurus je dobrovolnictví jedním ze tří pilířů akcí, které jsou silně provázané a dohromady tvoří jedinečný celek. Samotná dobrovolnická činnost je silně spojená s neformálním vzděláváním, na které zase navazuje zážitkový program, hry a workshopy. Všechny části se propojují tak, aby účastníkům přinesly co nejvíce poznatků a zážitků, které jsou zásadní součástí zdravého rozvoje. Ve výsledku je dobrovolnictví cestou k výchově mladých lidí ke starání se o svět kolem sebe, k přemýšlení nad svým vztahem ke společnosti a svému okolí i ke kritickému myšlení. Díky tomu má dobrovolnická činnost mimo samotné vykonané práce další, těžko odhadnutelný dosah ve výchově a vzdělávání samotných dobrovolníků.

*Lukáš Wiesner,
redaktor webu Brontosaurus.cz
foto archiv Hnutí Brontosaurus*

ARCHA 2018

- Č. 1 – Tvořivé síly v nás
- Č. 2 – Spolky v číslech
- Č. 3 – S otevřeným hledím
- Č. 4 – Dosažené mety
- Č. 5 – Prázdniny jako malované
- Č. 6 – Pomáháme, protože chceme

Zpravodaj ČRD o výchově a využití volného času dětí a mládeže

Registrace
Ministerstvem
kultury: MK ČR 8135
Tematická skupina
13/A8,
ISSN 1212 – 5016
Podávání novinových zásilek
povoleno Českou poštou, s.p.,
odštěpný závod Přeprava,
č.j. 1259 / 99 ze dne 29. 3. 1999

Redakce:
Jiří Majer – vedoucí redaktor
Adresa redakce:
Česká rada dětí a mládeže,
Senovážné náměstí 977/24,
110 00 Praha 1
tel.: 211 222 870
e-mail: archa@crdm.cz
IČO: 68379439

Sazba a lito
Michala K. Rocmanová,
akad. mal.
Tiskne REFOS, Praha

18. ročník
Toto číslo vyšlo v prosinci 2017.

*Fotografie z archivu ČRD
a jejích členských organizací.
Foto na titulní straně
TOM Robinsoni, Poděbrady*

Zpravodaj Archa je nekomerční
tiskovinou, která není určena
k prodeji.
Tisk zpravodaje finančně podpořilo
Ministerstvo školství, mládeže
a tělovýchovy.

Podrobné informace ke zpravodaji
Archa: <http://crdm.cz/archa>

S pozdravem TAMJDEM

Ahoj,

dlouho jsem ti nenapsal, promiň. Měl jsem toho tento rok vážně hodně. Tak ti to teď vynahradím a řeknu ti vše, co jsem během něj zažil.

Je začátek března a já stojím, ještě s trochu omrzlým nosem, na úspěšném pražském hlavním nádraží. Najednou je vidím. Hlouček lidí, co si živě povídá. Přijdu k nim a ujistím se: „Víkendovka?“ Jedu totiž zase na víkendovou dobrovolnickou expedici na pomoc neziskovkám. Vždyť víš, už jezdím čtvrtým rokem. To jsou ty akce, kam se vydáváme s ostatními dobrovolníky pracovat rukama na nová místa po celé České republice. Potkám tam vždy spoustu nových lidí, ať už z Čech, nebo ze zahraničí. Už si vzpomínáš? Ale konec tlachání, protože ti chci říct, co všechno jsme za uplynulý rok zvládli! Projeli jsme republiku křížem krážem a zažili život v ekocentrech, památkách, komunitních domech pro lidi s postižením, a dokonce i v pravěké osadě! Na první akci roku jsme připravili s ochránci přírody v Jestřábníku třeshňový sad. Pak jsme probarvili svět prolézaček, houpaček a trampolín u Hodonína. V dubnu jsme vyrazili do barokní vesničky Valeč, kde jsme postavili první latrínu budoucího ekokempu. Položili jsme střechu, postavili

chodník a přivítali jaro vynášením a pálením Mořeny v ekocentru v srdci Moravského krasu. Pak jsme připravili všechny židličky theatronu na příští sezónu Valdštejnského imaginária v barokní památce. Den země jsme pomohli oslavovat v Horním Maršově a při tom zjistili, co se jedlo, pilo a nosilo ve středověku. S jídlem jsme pokračovali i v ICM Petrovice, nejvyšší chodnější části republiky, kde jsme vytvořili bylinkové záhony.

Kostel Nanebevzetí Panny Marie v Neratově pak díky naší víkendové zkrášlovací kůře také nepřišel zkrátka. A už na nás čekala příprava Vlčkovice-Festu a sen každého, malého i velkého, řízení traktoru. Na několikrát vypáleném hradě Hartenbergu jsme hledali poklad při úklidu sutin a stali se z nás zkušení flašinetáři při hradních slavnostech. Pak jsme se vydali na cestu časem do pravěké osady Křivolík, medovina, hrnčířina, střelba lukem a stavba střechy z rákosových otep. Zavítali jsme i do lesní školky Ostrov přírody, kde jsme se seznámili s hospodskými oslíky. V terapeutickém centru Práh jsme tvořili mozaiku z hrnčků a vzpomínek na jarní sezónu. V létě jsme si na chvíli oddechli, ale pak nám to nedalo a v srpnu jsme zas začali. Postavili jsme plot proti muflonům v lesní školce Venku, dostali se do zákulisí hradu Sovinec, jeli jsme

do SOS vesničky opravovat dlaždičky a září zakončili úklidem po Černých baronech ve Šternberském dvoře (kde jsme se málem ztratili v podzemních chodbách a chodbičkách). Na víkend bramborový jsme se vrátili na Statek Vlčkovice a na víkend kamenný pak do Moravského krasu. Podzim jsme zakončili v poutní vesnici Neratov stavěním slaměného domečku. Někdy bylo třeba si o víkendu odpočinout, ale my chtěli ven a pomáhat natolik, že jsme vyrazili alespoň na jeden den. Probudili jsme kouzelnou Nebovidskou tvrz ze zimního spánku a pak postavili ohradu pro ovce v komunitní zahradě Kuchyňka, ukryté ve svazích pražské Tróji. Byla toho spousta! 23 Víkendovek a jednodenních akcí s 243 dobrovolníky, kteří pomáhali tam, kde to má smysl. Dohromady všichni odpracovali 1967 hodin a v každé neziskovce za námi zůstal obrovský kus práce. Nebyla to však jen tvrdá dřina, ale noví přátelé, zkušenosti a zážitky na celý život.

Doufám, že se někdy uvidíme i my dva – třeba právě na Víkendovce v příštím roce... začínáme zase v březnu. Prozatím si užijte první zimní mrazíky a horký čaj ve vyhřátých peřinách, ale pak na jaře vylez z pantoflí a ušpiň si trochu ruce! Protože práce zadarmo není nadarmo.

P.S.: Přidej si mě na Facebooku, vždyť ti píšu jen jednou za rok!

Tvůj Tamjdem, o.p.s.

za Tamjdem zpracovala
koordinátorka Víkendovek
Tereza Hacová

foto Tamjdem

DĚKUJEME všem dobrovolníkům

72 hodin

Děkujeme všem dobrovolníkům za kus odvedené práce. Vážíme si toho, že jste si vybrali náš projekt 72 hodin.

V době od 12. do 15. října se do akcí „pro lidi, přírodu a místo, kde žijí“ pouštěli nejčastěji dobrovolníci-školáci a party nadšenci. Po nich následovali lidé z členských organizací České rady dětí a mládeže, nejvíc jich bylo ze Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, z Asociace TOM, z Pionýra, z Junáka – českého skauta, z Rady dětí a mládeže Moravskoslezského kraje. Pokud jde o regionální zastoupení, nejčastějším dějištěm projektů se stal Moravskoslezský kraj, po němž následoval kraj Jihomoravský. Středočeský a Ústecký kraj obsadily se stejným počtem projektů třetí pomyslnou příčku. „Všem dobrovolníkům bych chtěl velice poděkovat za kus odvedené práce. Věřím, že vám přinesla dobrý pocit a radost. Budeme rádi, když vám elán a chuť pomáhat vydrží a příští rok do toho půjdete s námi opět,“ pronesl na adresu účastníků letošního ročníku 72 hodin Jiří Gurecký, vedoucí projektu.

Jakého typu projekty byly?

- Například Městský parlament dětí a mládeže z Brna pomáhal ve vile Stiassni, kterou připravil na zimu. • TOM 1007 Chippewa Česká Lípa zorganizoval charitativní akci „Běh za novým úsměvem“ v městském parku. Upozornil tak na problematiku dětí s rozštěpem obličeje. • „Daruj krev, daruješ život“ je již tradiční akce studentů 3. a 4. ročníků Gymnázia Hořovice pro transfuzní stanici místní nemocnice. • Projekt Přátelství bez hranic vnesl do letošního ročníku 72 hodin prohlubování česko-německých vztahů formou dobrovolnické výpomoci z Německa. Skauti z Klatov spolu s německými dobrovolníky pomohli v domě seniorů s přípravami na zimu. • Dobrovolníci – žáci základní školy v Příbyslavi četli po dva dny dětem v mateřské školce své oblíbené knihy. • Rada dětí a mládeže Jihočeského kraje upekla sušenky pro kluky a holčičky z dětského centra ve Strakonici. • Spolek Tydlidům z Nebovic u Brna uklidil zpustlá hrobová místa na tamním hřbitově. • Po létě a nepořádných turistech poklidil TOM 1018 Magneti v okolí hradu Kost. • Budky pro ptáky a jesle pro zajíce vyrobili skauti z Čechovic, oddíl Poutníci.

Letošní novinky projektu 72 hodin, které pro dobrovolníky připravila ČRDM

S **Národním památkovým ústavem** jsme nabídli možnost pomoci některému z **českých hradů a zámků**. Pomáhalo se ve vile Stiassni, na Troskách, Stekníku, Jánském Vrchu, Liticích, Horšovském Týně a v Kynžvartu. Dobrovolníci tam uklízeli okolní cestičky, natírali lavičky nebo čistili lesní porost kolem hradů. Odměnou jim byly speciální prohlídky objektů nebo přespání v nich. Pražským dobrovolníkům jsme nabídli možnost zapojit se do projektů pořádaných ve **spolupráci s magistrátem**. Například naše Česká rada se zapojila do stavění zídek hrází a tůní pro obojživelníky, především pro mloka skvrnitého na Dražanském potoce. Speciální projekt jsme organizovali ve **spolupráci s Lesy hlavního města Prahy**. Společnými silami jsme uklidili Botičský potok. **Obnova lesních studánek** – to byla další letošní novinka. Se značkou Toma jsme připravili možnost obnovit některou ze zanedbaných studánek. Toma provozuje po celý rok projekt Živé studánky.

72 hodin v médiích

Psal o nás snad ve všech regionálních vydáních Deníku. Pozadu nezůstala ani rádia, zejména o projektu informovalo Rádio 1 a síť rádií Kiss a Hit. Byli jsme ve Zprávičkách na ČT, ve víkendovém Studiu 6 České televize. Český rozhlas nás podpořil hodinovým vysíláním v Klubu Rádía Junior nebo informacemi ve zpravodajských relacích. ČTK vydala o projektu dva rozsáhlé články, které uveřejnila řada předních českých médií.

ČRDM nabídla dobrovolníkům zapojeným do projektu 72 hodin přes 400 kusů ovocných stromů určených k sázení. Poskytla nám je společnost Jukka z Ostrožské Nové Vsi.

Všem zájemcům, kteří uklízeli své okolí, zajistila Česká rada ochranné pomůcky. Společnost Innogy poskytla peněžní podporu, díky které jsme mohli nastartovat deset dobrovolnických projektů. Koordinátorům projektů zasílali organizátoři z ČRDM informační balíček s tričkem, letáky a dalšími propagačními předměty. O rozesílku se již čtvrtým rokem postarala prostřednictvím kurýrní služby Geis, jež zásilky České rady rozeslala po celé naší republice.

V soutěžích i letos potěšily ceny věnované společnostmi MINDOK, Dinopark a EYCA.

Soňa Polak a projektový tým 72 hodin

www.72hodin.cz

72hodin a ČRDM

Místo: Malá Chuchle, lokalita Chuchelský háj,

Sázení stromů a keřů

Činnost: výsadba v terasovitém svahu, hrabání listí
Tři desítky účastníků (lidé z kanceláře ČRDM, studenti a studentky z Karlínského gymnázia, maďarské dobrovolnice a dobrovolní hasiči z Rudné u Prahy; s podporou Lesů hl. m. Prahy).

Místo: Drahanský potok v Draháňské rokli, lokalita přírodní park Draháň-Troja

Mloci v Draháni

Činnost: hloubení tůňek pro mloky (a jiné obojživelníky)
Desítky účastníků (lidé z Kanceláře ČRDM a maďarské dobrovolnice).

foto Jiří Majer a Michala K. Rocmanová

Po měsíci tůňky vypadají, jako by tam byly odjakživa...

Dakoti pomáhali NA HELFENBURKU

Již tradičně se TOM Dakoti v říjnu chystali na celorepublikovou dobrovolnickou akci 72 HODIN. Jedná se o podnik, kdy si vyberou "NĚCO", jak být užiteční bez nároku na peněžní odměnu.

Českolipští Dakoti, kteří jsou turistickým oddílem mládeže s téměř dvacetiletou historií, si letos předsevzali napnout své síly na nějakém hradu. Nakonec zvítězil romanticky malebný Helfenburk, stojící na skalním suku, obklopen hlubokými a členitými doly a údolíčky poblíž Úštěka.

Cesta vlakem vesele utekla a cesta k hradu se vůbec nevlekla, protože byla příležitostí k množství her a hříček, objevování tajů a krás naší severočeské přírody a k družné kamarádké zábavě.

Na hradě všechny mile přivítal a přijal jeden z hradních správců. Moc práce nechtěl, bylo vidět, že ho především těší a vnitřně hřeje u srdce zájem mladých lidí a dětí o své okolí, kulturu, historii, a hlavně o nádhernou českou přírodu. Většina práce spočívala v přípravě dřeva a úklidu okolí. Také se dobrovolníkům podařilo hezky vyčistit a upravit ohniště a lavičky, které v případě rozumného zacházení může využít i veřejnost. Přeci jen, kdo může říci, že si opekli špekáčky téměř na nádvoří z dávného středověku a že si k tomu dopřál i zpívání s kytarou a ka-

marády...? Další nádhernou odměnou byla možnost strávit noc v tajemné a vysoké hradní věži spolu s kouzlem, jež takové místo přináší. Odpočínutí a bohatší o zážitky si mohli všichni ještě dosyta užít zajímavé prostředí během napínavých a akčních her, jako je třeba „hledáčka“. Kdo měl zájem o suvenýr, mohl si vybrat z celé řady pohlednic. Podpořit přežití a udržení naší živé historie a ráz naší krajiny může každý dle svých možností do hradní pokladničky, třeba během

příštího rodinného výletu. Všichni v oddíle jsou moc rádi, že se mohli zúčastnit 72 HODIN jako dobrovolníci. Uvidíme, co zažijí napřesrok. Zatím si s vděčným pocitem mohou užívat vzpomínky na pěkné a neobvyklé chvíle.

Ota Müller (www.tom-dakoti.cz)
foto TOM Dakoti

TOMÍCI pro Světlušku

Pro Světlušku se sbíralo již po patnácté! Tomických oddílů, které se do sbírky pořádané Nadačním fondem Českého rozhlasu zapojily – většina z nich už poněkolkáté – bylo shodou okolností také právě patnáct. V týdnu 11.–15. září se dohromady tomíkům podařilo společně vybrat 223 532 Kč!

Tato částka putovala na účet Světlušky, ta pak za peníze z celorepublikové sbírky zprostředkuje dětem a dospělým s těžkým zrakovým postižením pomoc.

A které oddíly si letos nasadily křídla s tykadly a kolik se jim podařilo vybrat peněz?

TOM Chippewa společně s TOM Dakoti Česká Lípa 27 580 Kč, TOM Kadao z Opavy 22 615 Kč, TOM Lesani z Karviné 15 401 Kč, 2 eura, 7 zlotých, TOM Maracaibo z Třince 11 823 Kč, 8 eur, 1 libra, TOM Oftalmo Brno 5 858 Kč, TOM Otrokovice 16 645 Kč, TOM Pawnee Bystřice pod Hostýnem 16 735 Kč, TOM Práčata z Rapšachu 17 211 Kč, TOM Robinsoni Poděbrady 10 671 Kč, TOM Rokytná 19 794 Kč, TOM Sluníčka z Litoměřic 25 773 Kč, TOM S.T.A.N. z Prahy 5 000 Kč, TOM Tuří z Olomouce 16 039 Kč, TOM Zálesák z Hlučína 12 387 Kč.

Všem těmto oddílům patří velký dík. Pomohly dobré věci.

Anežka Klabanová,
členka náčelnictva Asociace TOM

Z terénu

V úterý 12. 9. jste mohli potkat od časných ranních hodin nejen na poděbradské kolonádě čtyři z nás, čtyři Robinsony. Úkol oslovit na ulici cizího člověka je obtížný a někdy bohužel i nevděčný. Zvláště, když po něm něco chcete. Mnoho lidí si ale nechalo se zájmem vysvětlit, jak Světluška ovlivňuje životy nevidomých, a poté udělali dobrý skutek. Část z nich byla v obraze ihned po vyslovení slova Světluška, což nás potěšilo. Přispět

drobnou mincí nebyl problém pro každého druhého až třetího osloveného. U dětí měla velký úspěch světluščí tykadla, ale zájem byl o všechny další předměty s logem Světlušky – propisky, peněženčičky, zubní kartáčky i svítící klíčenky.

Do celonárodní sbírky jsme se zapojili už po několikáté a myslím, že se nám podařilo nakonec přispět na konto Světlušky velice pěknou částkou – 10 617 Kč. Máme radost, že jsme pomáhali tak skvěle organizaci!

Lucie Míčová,
TOM Robinsoni Poděbrady

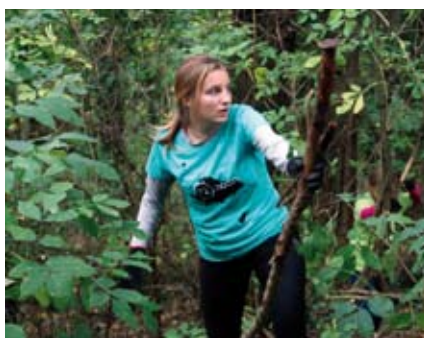
foto archiv Asociace TOM

TROSKY z nás neudělaly trosky

Projekt 72 hodin pro nás znamená už jistou tradici. Do této dobrovolnické akce jsme se letos zapojili již pošesté. Posledních pět let jsme pomáhali s úklidem v mateřské školce v Praze, ale pro letošek jsme se museli bohužel omluvit. Čekalo nás totiž něco jiného. Díky spolupráci s Národním památkovým ústavem byla tentokrát jedinečná možnost pomoci některé z českých památek, a užít si ji tak i „po zavíračce“... A tak jsme si vybrali zříceninu hradu Trosky v Českém ráji. Jednak to bylo pro nás z dopravně dostupné, a jednak jsme chtěli pomoci tomuto legendárnímu místu. Na celé akci bylo zajímavé také to, že jsme nocovali „na základce“ v Rovensku pod Troskami – na stejném místě, kde jsme před 11 lety byli na naší první oddílové víkendovce. Do účasti jsme hecovali nejen staňáky, ale i jejich rodiče. A několik z nich skutečně dorazilo. Dva tatínkové s námi vydrželi dokonce celý víkend a další přijeli pomáhat během soboty. S kastelánem Trosek jsme se dohodli, že vyčistíme okolní les od popadaných větví, a tak jsme se pustili do díla. Po prvotním nadšení z práce jsme brzy pochopili, že sbírání větviček tloušťky asi tak dvou centimetrů není žádná výzva, a z lesa jsme začali tahat větve a klády opravdu obří. Sem tam nějaký odpadek, a jinak větve, klády, dříví... Šlo to jako po másle. Staňáci kupodivu vydrželi makat opravdu dlouho, no, vlastně až do oběda. Uvařili jsme na hradě gulášov-

ku, odehnali turisty, kteří si polévku chtěli koupit, a my se pak konečně mohli najíst. Bylo to fajn, hrad je vážně kouzelný a malebný. Druhá část odpolnedne byla ve znamení úklidu druhého svahu a tahání ještě větších klacků, ježdění po zadku z kopce a poslouchá-

ní pochvalných řečí od kolemjdoucích turistů – mnohdy i v cizím jazyce – ten den se na hradě otočilo 850(!) návštěvníků.

No, a potom! Ve čtyři pan kastelán hrad uzavřel a my ho měli jen pro sebe. Ukázal nám každé zákoutí, řekl nám, jak to s hradem bylo v historii, jak to s ním vypadá dnes a jak by to s ním mohlo být do budoucna. Bylo parádní počasí a výhledy byly kouzelné. Když se začalo stmívat, celý hrad měl zvláštní atmosféru, plápolající oheň házel zajímavé stíny... no, romantika. Stejnou romantikou pak byly i pečené buřtíky a několik písniček zpívaných při kytáře.

Připočteme-li k tomu ještě živý telefonát do Rádía Junior – mluvili jsme přímo z hradu, říkali jsme, jak se tu máme – a reportáž do Zpráviček ČT :D, kterou namluvila naše Bára a v pondělí ji pak odvysílali, bylo to skvělé!

Neděle pak byla jako stvořená pro malou procházku po okolí a pouštění draků při bezvětří.

Byl to podzimní víkend, jak má být, a jedinou kaňkou na něm bylo to, že jsme nakonec na hradě nepřespali. To ale napravíme příště! Je to velká výzva!

Ondřej Šejtka
foto TOM S.T.A.N.

PIONÝRSKÝCH 72 hodin

Dobrovolnický projekt 72 hodin pořádá v ČR Česká rada dětí a mládeže už šest let. Letos proběhl od 12. do 15. října a pionýři nemohli chybět – zapojili se se 14 dílčími projekty. Uklízeli v přírodě, zvelebovali okolí svých kluboven, sbírali plyšové hračky pro děti anebo také uspořádali kulturní akci s volným vstupem pro veřejnost – Folkový guláš v Olomouci.

Poletušky zasahují při záchraně hřiště u nádraží

Cílem 72 hodin je zapojit co nejvíce mladých lidí a ukázat jim, že stačí málo, aby společně dokázali mnoho! Přesvědčit je, že jsou sami schopní změnit věci, které se jim nelíbí. Naučit je spolupracovat a víc vnímat svět kolem sebe. Díky pořádání jednotlivých projektů také posílit vztahy v místních komunitách a vytvořit hodnoty

a zajímavé podněty pro smysluplné trávení volného času. Dále také navázat partnerství s místními radnicemi a podnikateli v obcích. Samotné akci předcházelo jednání s majitelem hřiště u nádraží, městem Velká Bystřice. Starosta obce Ing. Marek Pazdera dal projektu zelenou a další jednání již probíhalo s vedoucím Odboru výstavby, územního plánování a technických služeb Ing. Filipem Štembirkem společně s firmou, která zajišťuje obnovu hřišť v našem městě, „Hřiště v cajku“ v čele s Mgr. Davidem Martiníkem. Kromě finanční podpory jsme měli tedy k dispozici i technický dozor našich představ úpravy hřiště. Náš návrh se líbil všem zúčastněným stranám, a tak nás čekala další etapa oprav. Naší hlavní činností měla být oprava hřiště na volejbal a případně očistě-

ní dalšího asfaltového navazujícího hřiště. Mezi přípravné práce patřila obnova sítí do branek na fotbal, odstranění nepoužívaného sportovního vybavení, rekonstrukce košů na streetball, přemístění a obnova ochranných sítí kolem hřiště. Firma společně s městem obnovila, ještě těsně před naší akcí, nátěr herních prvků pro nejmenší. Naše město nám nejen finančně přispělo, ale také zapůjčilo várnice na čaj a u technických služeb zajistilo odvoz zeminy z čištění hřišť a půjčení elektrocentrály. Lidé, kteří sledovali pravidelně pohyb na hřišti, po několika letech nečinnosti v těchto místech, byli velice potěšeni a měli obavy, že na pionýry už mnoho práce nezůstane.

Několik týdnů dopředu se tedy muselo nachystat vše na možnou obnovu hřiště, které původně sloužilo na volejbal, přehazovanou, nohejbal či tenis. Držáky sítí byly zarostlé do země a zrezivělé, kladky na napínání rozkradené. Pár dnů před akcí se tedy zdálo, že se spíš hřiště rozebírá, a to za pomoci kladiv a brusek. Bylo to ale nejen měření, příprava, nákup speciálních barev na asfalt, shánění sponzorů spojovacího materiálu, barev na železo, ale také chystání stravování pro očekávané dobrovolníky. Podařilo se i jednání s Českými drahami, které nabídly možnost použít jejich WC, využít staré pražce, a také mimořádné rozsvícení drážních světel, které jsou v těsné blízkosti hřišť.

Další podporu nám dala Česká rada dětí a mládeže, a to pracovní rukavice, odpadové pytle a oblíbené odměny pro děti: tetovačky a náramky s logem akce. Od organizátora akce jsme si objednali krásná trička pro děti i dospělé určená speciálně na tuto dobrovolnou brigádu.

Dalšími sponzory byli samotní rodiče našich členů a členů SDH Velká Bystřice a mezi sponzorské dary patřily např. špekáčky, kelímky, desky na lajnování, dřevo na oheň, zapůjčení

náradí, kotle na guláš, stoly, vozík za auto. Všem sponzorům ještě jednou moc děkujeme a věřím, že nelitují podpory podobných projektů. V sobotu 14. 10. ráno se sešlo 30 dětí a dospělých nejen z řad oddílů Poletušky. Po úvodním slově vedoucího oddílu byly rozděleny pracovní skupiny (lajnovací, malovací, čistící a žurnalistická), rozdala se objednaná trička a pracovalo se ostrým tempem až do 17 hodin. Kromě moderní muziky od náctiletých účastníků nás také občerstvil kolektiv zajišťující stravování. Maminka Šárka uvařila čaj a pro všechny brigádníky uvařil kamarád Petr se svojí ženou vynikající „buřtguláš“. Kromě celkové obnovy hřiště na nohejbal bylo také očištěno velké hřiště, na kterém bychom chtěli v příštím roce uskutečnit další akci 72 hodin a vytvořit hřiště dopravní pro využití naší školou a školkou. Děti s rodiči natíraly sloupky na síť a ozdobily je podle své fantazie, nalajnovaly nové hřiště, očiستily obě hřiště od nánosů hlíny, založily tábořiště a natřely starý betonový pingpongový stůl. Třicet dobrovolníků odpracovalo 240 brigádnických hodin bez jediného zranění dětí, zvířat či rodičů. Podarilo se nám společnými silami vrátit hřišti jeho původní účel a o bezvadnou atmosféru se postarali samotní účastníci. Nakonec jsme uspořádali i plánované večerní opékání buřtů na nově vzniklém ohništi s posezením. K úplné spokojenosti nám chybělo jen pár tónů s kytarou. I když nás síly pomalu opouštěly, domluvili jsme se, že následující den dáme první historický turnaj v nohejbalu na novém hřišti.

Dobrá věc se podařila a děkuji všem vedoucím, instruktorům, kamarádům, příznivcům, rádcům, dětem, rodičům a sponzorům za podporu našeho pionýrského eko-turistického oddílu Poletušky Velká Bystřice a těším se na další podobnou spolupráci, určitě si podobnou akci zopakujeme.

*Petr Xandy Dvořák, oddíl Poletušky,
PS Plejády Šternberk*

Holešovské děti uklízely Smetanky

V letošním roce jsme se opět zapojili do dobrovolnické akce 72 hodin. Náš projekt jsme zaměřili na úklid nejbližšího okolí klubovny, ve které děti tráví spoustu volného času. Úklidu Smetanových sadů se zúčastnilo celkem 12 dětí a dospělých, členů PS M. Očadlíka Holešov a také návštěvníků volnočasové klubovny. Brigáda se konala 12. října a děti při ní vyhrabaly listí, zametly chodníky. Práce je moc

bavila a měly radost z toho, že se mohly zapojit do tohoto zajímavého projektu.

*Jarmila Vaclachová,
PS Dr. M. Očadlíka*

Péče o hrádecká památná místa

Pionýrská skupina Hrádek se přihlásila již třetím rokem do celostátní dobrovolnické akce „72 hodin pro druhé“. Projekt byl zpracován na téma pamětní místa, stromy a pomníky v Hrádku. Byl rozdělený na dvě části a byl podporovaný městem. V úterý 10. 10. se sešli vedoucí a děti s pamětníkem panem Milošem Chrás-kou, který jim povídal o historii jejich bydliště. Ve čtvrtek 12. 10. proběhla úprava a úklid míst, o kterých si děti v úterý povídaly.

Vlasta Vasková, PS Hrádek

Co všechno se dá najít v lesoparku Hluchov?

Již pět let se snažíme v rámci projektu 72 hodin čistit lesopark Hluchov, ve kterém se nachází naše základna. V dřívějších ročnících jsme se zaměřili na vystřihávání náletových křovin, v tom letošním jsme se zaměřili pouze na úklid odpadků. Tušila jsem, že jich najdeme hodně, ale že tolik, tak to jsem nečekala. Těší mě, že to děti bavilo a vždy když našly něco, co do lesa skutečně nepatří, podívovaly se nad tím. Například se ptaly, jak se mohla do lesa dostat záchodová mísa...

Bc. Lenka Kadlecová, PS Mladý Vodák

Připravil Jakub Kořínek, Pionýr

foto archiv Pionýra

DOBROVOLNÍK není dobrý vůl

aneb Dobrovolná práce není samozřejmost

Když rozdělíme slovo dobrovolník, dojdeme k tomu, že někdo dává dobro volně – z dobré vůle. To, že někdo radši rozdává, než přijímá, není tak

neobvyklé. Někoho baví, když může kolem sebe něco proměnit, a nevdá mu úsilí, které k tomu musí vynaložit. Projekt 72 hodin zcela zjevně ukazuje, že takových lidí je u nás fůra, nejen v Pionýru. A mrak je také míst, kde se dobrovolná práce projevuje.

Z pohledu činnosti naší organizace ale jde jen o vrcholek ledovce, který vystoupil nad pomyslnou hladinu celoroční činnosti pionýrských oddílů a klubů. Tu zajišťují pochopitelně také dobrovolníci, což leckdo vnímá jako samozřejmost. Proč se ale vlastně někdo uváže k tomu, že se pravidelně stará o oddíl či klub, proč vyjíždí na víkendové akce a tábory? Motivů může být mnoho a ne všechny budou pro všechny zcela pochopitelné. Pokusme se podívat alespoň na některé z nich.

Dávat dobro volně dětem se prostě vyplácí, i když to s některými dět-

mi není jednoduché. Opravdu to v některých případech vypadá jako marná snaha, nicméně tomu tak není. Většina dětí si pozitivního přístupu vedoucích všimne hned a i ti nejzavzruzejší po čase připustí, že jste to s nimi mysleli dobře. Nejvíce se to projeví u těch, kteří si projdou vírem nejroztodivnějších životních situací. U nich vás pak dvojnásob potěší, že to, k čemu se vracejí, byl třeba tábor, na kterém zažili těch – cituji „nejkrásnějších čtrnáct dnů života“.

Další, co dobrovolníky vede k jejich činnosti, je pocit nepromarněného času a využití příležitosti. Když se například vracíte s pocitem vyčerpání z víkendové akce, zjistíte, že to byl víkend plný zážitků, příběhů a zkušeností. Věcí, které byste prostě nemohli

zažít během odpočinkového víkendu, který by třeba utekl i rychleji, ale bez té pomyslné třešničky navíc.

Jako neuvěřitelně motivační hudba pro dobrovolníka zapůsobí, když se jej někdo z odrostlých dětí zeptá, jestli na tábor vezme i ty jejich děti, až budou mít tu „správnou velikost“. Pochvalu takového rozměru těžko něco přebije. O to složitější je potom najít správný způsob, jak dobrovolníkovi poděkovat. V Pionýru se stále snažíme najít ten nejlepší způsob, který by vyjadřoval, že si člověka a jeho vůle dávat dobro vážíme.

I když sami rozdáváme dobro volně, zkusme nebrat jako samozřejmost, když totéž dělá i někdo jiný. Hledejme společné cesty, jak dobrovolníkům vytvořit co nejlepší podmínky k jejich práci, podpořit je a taky jim jak se patří poděkovat.

*Jiří Tomčala, Pionýr
foto Pionýr*

PATNÁCT PYTLŮ nepořádku za dvě hodiny

odpadu se postaralo město Třebíč, se kterým Rada dětí na této akci spolupracovala. Třicítka dobrovolníků tak alespoň trošku pomohla v místech, kde je to potřeba.

*Rada dětí a mládeže kraje Vysočina
foto RDMKV*

Téměř třicet dobrovolníků využilo krásného sobotního počasí a vyrazilo do údolí mezi MŠ Dukovanská a prodejnou Albert v Třebíči. V rámci celorepublikového projektu 72 hodin, který pořádá Česká rada dětí a mládeže, se rozhodli tomuto krásnému kousku města pomoci a vyčistit ho od nepořádku.

„Je až neuvěřitelné, kolik nepořádku se dá na tak malém kousku města najít,“ říká Jan Burda z Rady dětí a mládeže kraje Vysočina (RDMKV), která akci v Třebíči koordinovala. „Vysypané celé pytle odpadu, rozbité lahve, a dokonce i lidské exkrementy v igelitovém sáčku,“ dodává Jan Burda.

Dobrovolníci za tři hodiny naplnili více než 15 velkých pytlů. „Mám velkou radost, že přišly přiložit ruku k dílu celé rodiny. Do úklidu se zapojily i děti, a to je moc dobře. Když viděly, jaký nepořádek jsou schopní lidé udělat, určitě žádný papírek jen tak na zem

neodhodí,“ uzavírá Jan Burda. Po náročné práci čekala všechny pracanty v Centru volného času Hrubínka odměna v podobě skvělé bramboračky a obložených talířů. O odvoz

Lidé NEJSOU neteční...

**Tři otázky pro Jiřího Gureckého,
hlavního koordinátora
projektu 72 hodin**

***Jak hodnotíš nedávno skončený
ročník dobrovolnického projektu
72 hodin?***

Hodnotím ho jako velice úspěšný. Zapojilo se více než šestadvacet tisíc dobrovolníků, a to v celkem pěti stech šedesáti pěti projektech. Na akci máme velmi dobré ohlasy. Novinky, které jsme pro letošek připravili, byly vnímány pozitivně, osvědčil se i nový formát registrace, soutěží... Cítím, že se nám podařilo za oněch šest let, co projekt 72 hodin funguje, vytvořit v naší republice jakousi dobrovolnickou „rodinu“, která se rok od roku

rozdůstá. Stmeluje ji přitom myšlenka dobrovolnictví reprezentovaná naším projektem.

***Jaký moment nebo momenty Ti
utkvěly v paměti natolik, že bys jen
nyní na požádání připomněl?***

Pro mě je to jednoznačně soutěž spjatá s projektem 72 hodin. V jejím rámci jsme umožnili dobrovolníkům zveřejnit videa z jejich projektů na našem Facebooku – a je hrozně příjemné sledovat ohlasy na ně. Máme desítky komentářů k jednotlivým videím, která jsou plná obdivu a poděkování. Díky nim je také vidět, že myšlenka dobrovolnictví – a vůbec pomoci druhým – je u nás v České republice mezi lidmi zažitá. Snad tedy naše společnost není až tak špatná, jak se třeba jeví z médií.

***Jakého trendu by bylo dobré se při
úvahách o případném dalším ročníku
72 hodin držet?***

Letos jsme poprvé dobrovolníkům nabídli ve spolupráci s partnery již předpřipravené projekty. Osvědčila se nám spolupráce s Národním památkovým ústavem, který nám nabídl do projektu možnost pomoci na osmi objektech, jež má ve správě. Poptávka

po těchto projektech nás mile překvapila, podařilo se nám kapacitně naplnit sedm z těchto osmi objektů. A to i tak, že se dobrovolníci se správcí objektu domluvili, že půjdou pomoci i mimo projekt 72 hodin, třeba na jaře, při přípravě vyhlédnutého objektu na zahájení sezóny. Věřím, že pokud dokážeme nabídnout nebo vytipovat nějakou oblast, kde lze pomoci, koordinátoři našich projektů to uvítají. Do budoucna se budeme snažit nabídku již předpřipravených projektů, kam se stačí jen přihlásit, co nejvíce rozšířit.

*Za odpovědi poděkoval Jiří Majer
foto z archivu J. Gureckého*

Deštivá obnova STARÉ VODY

Podzimní termín naší 23 let trvající akce „Obnova Staré Vody“ se trefil do deštivého víkendu 22.–24. 9. 2017. Vyrazili jsme z Čechovic již brzo odpoledne, protože na patnáctou hodinu byl ohlášen letošní druhý svatební obřad u Královské studánky. Ten první, zimní, byl 4. února a byla to ryze skautská svat-

ba, protože novomanželé, oba skauti, se seznámili právě zde, při našich pracovních víkendech. Obřad tehdy nepřekazila ani třicetcentimetrová sněhová peřina. Tentokrát se ženil Ondra z Moravského Berouna, člen okrašlovacího spolku „Lubavia“, který se stará o obnovu a udržování památek ve Vojenském prostoru Libavá, včetně Staré Vody. A Ondrovým přáním bylo vstoupit do stavu manželského právě zde. Pršelo (pršelo jim štěstí), a tak se obřad konal v kostele. I takovým způsobem se pomalu vrací život do tohoto historického poutního místa. Navečer se začali sjíždět další účastníci pracovního skautského víkendu. Byla to především početná skupina skautů z Dubu. S nimi přijeli také Matthew a Natasha, dva skauti z Kanady. Stany stavěli za drobného deště, ale večerní táborák alespoň něco vysušil. Zakončení večera bylo při kytarovém muzicírování a zpěvu. Sobotní ráno bylo opětovně

silně deštivé. Rozhodli jsme se využít nepřízně počasí jinak. Vyrázili jsme auty asi 3 km na hřeben kopců nad Starou Vodou, kde jsme vyhledali opuštěné bunkry. Bylo to šest raketových sil po sovětské armádě, kde se do roku 1987 ukrývalo 12 mobilních odpalovacích zařízení. Tato raketová základna byla vyklizena po podpisu odzbrojovací dohody mezi prezidenty Gorbačovem a Reganem. Proudý deště neustávaly, a tak jsme odjeli do města Libavé a prohlédli si tamní historický větrný mlýn a kostel. V kostele jsou stále zabudovaná dvě dřevěná patra, která sloužila dlouhou dobu vojákům jako skladiště. Vytlučená vitrážová okna, opadané omítky, rozpadnutá zákristie – vizitka totalitního využívání církevního objektu.

Před polednem jsme se vrátili do Staré Vody a počasí se umoudřilo. Přijely další posily, a to 10 skautů z Olomouce, manželé Titzovi z Německa a dva oldskauti (věk 83 a 78 let) z Brna a Ostravy. Rozdělili jsme se do skupin a práce začala. Sečení trávy kolem kostela a rybníka, také kolem Královské studánky a na hřbitově. Tam jsme vysadili na 30 ibiškových keřů kolem poničené obvodové zdi. Dvě skupiny skautů vysekávaly náletové křoviny na troskách

bývalého piaristického kláštera a ve zpustlé klášterní zahradě. Památkový ústav Olomouc chce tento areál zařadit do seznamu památek místního významu a my svou práci chceme přispět k jeho zkulturnění.

Soumrak nás zastihl při přípravě večeře. Někteří využili i velké úrody bedel a ukuchtili celý kotlík smaženice. Všem moc chutnala.

Přijel místní písmák a kronikář pan Jindřich Machala a celou hodinu jsme s ním pod klenbou kostela besedovali o historii Staré Vody a dalších zaniklých vesnicích ve vojenském prostoru. Večer jsme zapálili každý svoji svíčku a roznesli je do míst, kde kdysi stávaly vesnické domy, k obnoveným křížům, ke klášteru a také na hřbitov. Vesnice Stará Voda ožila naším světlem.

Nedělní ráno bylo opět urované. Mrholilo, ale i tak jsme vyrazili dokončit práce z předchozího dne. Přijela ještě pětičlenná posila ze Šternberka...

Příští jaro se zde v květnu sejdem zase.

Jan Pečínka
foto autor

72 HODIN v Chorvatsku

Již čtvrtým rokem se náš spolek Děti Řepice zapojuje do akce s názvem „72 hodin“. Letos jsme vyrazili pomáhat do chorvatského Zagrebu.

Ve čtvrtek večer celý projekt zahájila nádherná mše v místním kostele a následně krátké školení a seznámení s tím, co nás čeká.

Náš první pracovní den, v pátek, nás čekala cesta do základní školy. Paní učitelka nás s radostí uvítala a ukázala nám, kde by chtěla vysadit velké stromy, kde růže a kde zeleninu. Celá škola je postavena ve čtverci a uprostřed na dvorku vzniká venkovní učebna a výsadba zeleně dětem ještě více zpříjemní jejich učení.

Sobotní – náš druhý pracovní – den jsme pomáhali v centru pro mladé na okraji Zagrebu. Celé prostory jsme vyklidili a vymalovali. Některý nábytek jsme vyhodili a nahradili

novým. Po celodenní práci na nás čekala zábava. Závěrečný večer s karaoke. Nějak jsme si nedokázali představit, že v tak velké skupině lidí (150) se někdo bude hrnout na jeviště a bude chtít zpívat. Po vystoupení mužského sboru se ale na jeviště hrnul jeden za druhým, a tak skvělou atmosféru jsme opravdu nečekali. Jejich nadšení bylo tak velké, že i naše skupina nakonec skončila na jevišti s písní na rtech.

Skvělá akce. Děkuje.

Martin Tíkal
foto autor

Dobrovolníci na projekt 72 hodin vyslala do zahraničí Česká rada dětí a mládeže díky podpoře Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy

Duha vzkřísila TÁBOR BARRANDOV

Duha Miřetín je pobočným spolkem Duhy – sdružení dětí a mládeže pro volný čas a recesi, který byl založen v roce 1996 partou dospěláků, kteří jezdili jako oddíloví vedoucí na letní dětský tábor do Miřetína, který pořádalo Filmové studio Barrandov. Kromě letních táborů začali postupně organizovat různé víkendové akce a nakonec i pravidelné schůzky a stala se z nich dužina (oddíl) s celoroční činností. 1. dubna 2015 získala Duha Miřetín do svého vlastnictví celý táborový areál tzv. Tábora Barrandov v Miřetíně u Skutče.

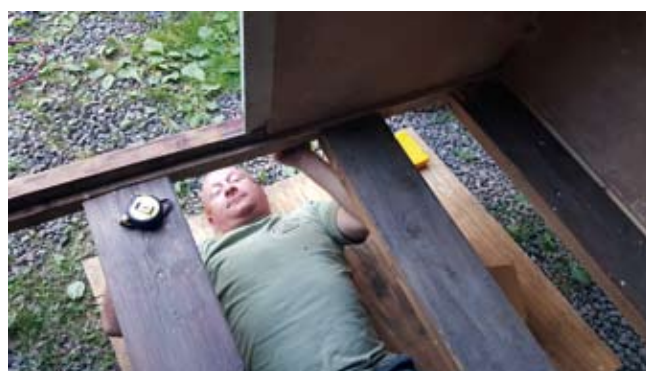
Dobrovolníci v něm za dva a půl roku odpracovali více než dvacet dva tisíc brigádnických hodin. To je přibližně tolik, kolik obsahuje roční pracovní doba jedenácti zaměstnanců. V rámci Duhy se jedná o mimořádný výkon. Tým miřetínských dobrovolníků spojuje nejen nadšení a láska k svému tábořišti a k práci s dětmi, ale i dlouholetá přátelství a chuť společně pracovat a obohacovat se.

„Po získání areálu zavládla v Duze Miřetín naprostá euforie a nadšení,“ říká viceprezident Duhy Radan Kukal. „Kromě současných aktivních vedoucích a příznivců Duhy se do opravy areálu zapojilo i mnoho vysloužilých oddílových vedoucích, kteří na tábor do Miřetína jezdili v osmdesátých letech. Protože se většinou jedná o schopné bývalé barrandovské řemeslníky různých profesí, tak jsou pro nás velkou oporou,“ doplňuje Radan Kukal. Dokážou mladé dobrovolníky z řad studentů při opravách

„Jsem reprezentant v pozemním hokeji, hraju extraligu, studuju a v Miřetíně jedu bomby pecky.“ (Železnák, 21, student)

odborně vést a dohlížejí na kvalitu provedených prací. Při obnově táborového areálu tak společně pracuje skupina dobrovolníků ve věku od 15 do 71 let, která čítá přibližně 120 osob. Zajímavé je i její sociální složení. Najdeme v ní studenty, učitele ze školky, základní školy, gymnázia i univerzity, lékaře, ekonomy, bankéře, účetní, grafiky, techniky, dělníky různých profesí, kuchaře, policisty, vojáky, příslušníky Vězeňské služby ČR, a dokonce i vrcholové sportovce a politiky. Všechny dobrovolníky spojuje společný cíl – obnova a rozkvět tábořiště v Miřetíně a celoroční práce s dětmi a mládeží. Jedná se o zcela nesourodou skupinu

„Jsem průzkumák z Prostějova, válečný veterán, jsem zvyklý velet. V Miřetíně držím hubu a krok a makám.“ (Pavel, 45, voják)

Tábor Barrandov

se nachází v Pardubickém kraji. Leží uprostřed lesů v údolí říčky Krounky mezi obcemi Otradov, Miřetín a Česká Rybná, je tvořen 28 stavbami, rozprostírá se na ploše 1,8 ha a umožňuje v letních měsících ubytování a stravování až 240 osob. V Miřetíně organizovaly stanové tábory různé spolky již ve dvacátých a třicátých letech 20. století. V roce 1939 tam Ústřední sociální úřad hl. m. Prahy zřídil „Prázdninovou osadu hl. m. Prahy“, resp. „Lesní tábor“ Magistrátu hl. m. Prahy. V druhé polovině padesátých let získal celý areál do vlastnictví Československý státní film a organizovaly se v něm Letní pionýrské tábory Revolučního odborového hnutí Filmového studia Barrandov, resp. letní dětské tábory nástupnické odborové organizace KINOS po roce 1989. V letech 1999–2014 byl areál pronajímán komerčním subjektům a chátral. V roce 2015 se Duze podařilo areál v Miřetíně získat do svého vlastnictví a snaží se opět vzkřísit jeho slávu. Na táboře vyrostly děti předních československých filmařů, např. režisérů Václava Vorlíčka, Juraje Jakubiska, Karla Smyczka, Františka Vlášila, Juraje Herze, Evalda Schorma, Marie Poledňákové, Miloslava Šmídajera či scénaristů Zdeňka Svěráka, Jaroslava Dietla, Vladimíra Křmečka, herečky Heleny Růžickové a dalších. Tábor Barrandov je oblíbeným výletním cílem – v roce 1990 natočil v reáliích tábora režisér Ondřej Trojan kultovní film známý většině táborníků *Pějme píseň dohola*. Tvůrci ho označili za „stupidní filmovou epopej na důsledné bázi socialistického realismu z prostředí pionýrského tábora“. Během let si film pro svou autenticitu a vtipné vykreslení typických táborových postavíček získal přízeň organizátorů táborů napříč všemi spolky. Scénář k němu napsali Jan Hřebejk a Petr Jarchovský. Pro všechny tři dnes vyhlášené tvůrce to byl jejich první celovečerní snímek. Na plátně kin se v něm také poprvé jako čtrnáctiletá objevila pozdější držitelka pěti Českých lvů herečka Aňa Geislerová.

lidí, kteří by se pravděpodobně spolu nikdy nesetkali, nebýt onoho společného cíle. Jeden druhého doplňují, učí se od sebe a navzájem se obohacují. Mladší vlévají starším elán do života, starší je naopak učí rozvaze. Studenti jsou plni síly, ale neznají správné pracovní postupy, zkušení mistři zase vědí „co a jak“, ale sami by vše nezvládli. Dobrovolnická práce má smysl nejen pro zvyšování materiálních hodnot a jejich následné využití ve prospěch volnočasových aktivit pro děti a mládež, ale především má výchovný smysl a přispívá k pozitivnímu formování osobnosti mladých. V dnešní době nabízí nenahraditelnou smysluplnou alternativu trávení volného času mladých lidí, kteří často nemají vzory hodné následování, ani příležitost se jinak smysluplně rozvíjet a vytvářet společensky pozitivní hodnoty.

„V Duze vytvářím diplomy a plakáty na akce. Práce se nebojím. Přiložím ruku k dílu všude tam, kde je to potřeba.“ (Pawka, 43, grafik)

Obnovu a rozvoj areálu podpořily i město Proseč, na jehož území tábor leží, a Pardubický kraj. Oba dva subjekty samosprávy uzavřely s Duhou Miřetín smlouvu o spolupráci. Díky své poloze a filmářské historii je pro ně areál v Miřetíně zajímavý. Mimo dobu letních prázdnin ho Duha půjčuje městu a místním spolkům. „Tábor v Miřetíně využívají přes rok naši dobrovolní hasiči a základní škola v něm pro děti organizuje stmelovací pobyty. Jsme rádi, že areál přestal chátrat a můžeme ho také využívat. Společně s Duhou a Mezinárodním odborovým svazem v kinematografii-KINOS, kterému tábor dřív patřil, jsme před ním umístili turistickou informační ceduli o natáčení filmu Pějme píseň dohola, která budí velkou pozornost. Kolem tábora prochází cyklostezka a červená turistická značka,“

„Celý život jsem maloval filmové dekorace. Do Miřetína jezdím od roku 1982. Teď už jen jako brigádník a učím mladáčky pracovat.“ (Fanda, 63, důchodce)

„Od pondělí do pátku účtuju, o víkendech brigádníčem v Miřetíně. Nemám nikdy dost. Práce s velkými nástroji je pro mě výzva.“ (Roman, 23, účetní)

hodnotí spolupráci s Duhou místostarosta Proseče Miloš Hurých. Zmrtvýchvstání tábora v Miřetíně podpořilo i MŠMT ČR. Loni přispělo na rekonstrukci jídelny a letos na napojení areálu na obecní vodovod. „Z investičních dotací od MŠMT ČR se velice radujeme. Bez nich bychom náročnější stavební a investiční akce nezvládli. Chatky si obrousíme a natřeme sami, vyrobit nerezový nábytek do kuchyně, nebo položit vodovod ale svépomocí nedokážeme,“ oceňuje podporu státu viceprezident Duhy Kukal. „Musím se přiznat, že nás překvapilo a zarmoutilo, že na stavbu vodovodu jsme od MŠMT ČR letos získali jen 750 000 Kč z rozpočtovaných 2.475.547 Kč, i když náš projekt získal třetí nejvyšší ohodnocení ze všech projektů, které se o investiční dotaci v roce 2017 ucházely. Stavbu sice podpořily dotacemi i Pardubický kraj a město Proseč, ale za milion korun, které se nám podařilo takto získat, celou stavbu realizovat nešlo. Museli jsme ji rozdělit do dvou etap,“ posteskl si Radan Kukal.

„Ve volném čase rád stříkám. Jinak pracuji v psychiatrické léčebně v Bohnicích.“ (Marek, 30, vychovatel)

Dobrovolníci se velkou částí podílí na tom, že ze zanedbaného areálu se stává výstavní tábořiště, které má ambice pro celoroční využívání. Aby ne – nadšenci z Duhy Miřetín si hned první rok vytyčili jasný cíl: „Miřetín by měl patřit mezi nejhezčí tábořiště v republice.“ Jsou pro to ochotni udělat maximum a nám nezbývá, než jim držet palce.

Jana Chladová
foto archiv Duha Miřetín

Vyrazit DO SVĚTA NA ZKUŠENOU...

...to prospěje každému „oddílákovi“

Rozhovor se členem Evropského hospodářského a sociálního výboru Pavlem Trantinou – o dobrovolnictví, o projektu Evropského sboru solidarity a o tom, co praktického z něj může vyplynout

Zřízení iniciativy nyní nazývané Evropský sbor solidarity oznámil předseda Evropské komise Jean-Claude Juncker ve svém projevu o stavu Unie v září 2016. Uvedl, že solidarita je jedním ze stavebních kamenů Evropské unie, a vyjádřil svou vůli zapojit více mladých lidí do solidárních akcí a dobrovolnictví. První, pilotní fáze Evropského sboru solidarity byla oficiálně zahájena 7. prosince 2016 s cílem přivítat do roku 2020 prvních 100 000 účastníků. Klíčovým cílem Evropského sboru solidarity je posílit soudržnost a podpořit solidaritu v evropské společnosti tím, že mladí lidé dostanou příležitost podílet se na široké škále činností založených na solidaritě, např. pomáhat při řešení takových krizových situací, jako je uprchlická krize, ale i tam, kde je nutná nárazová akce (například v případě přírodní katastrofy).

Pokud bude Evropský sbor solidarity schválen, bude jeho činnost (opětovně) zahájena 1. ledna 2018 s rozpočtem 341 milionů EUR, které budou rozděleny mezi tři hlavní činnosti:

- Solidární umístění, které bude podporovat mladé lidi vykonávající dobrovolnickou činnost po dobu až 12 měsíců, umístění na staže průměrně na 2–6 měsíců a pracovní umístění na 2–12 měsíců v souladu s příslušnými vnitrostátními právními předpisy. Bude podporováno i umísťování dobrovolnických týmů ve skupinách po 10–40 mladých dobrovolnících z různých zemí na dobu od dvou týdnů do dvou měsíců.

- Solidární projekty umožní malým skupinám nejméně pěti registrovaných účastníků vypracovat a provádět na místní úrovni solidární projekty z vlastní iniciativy po dobu 2–12 měsíců.

- Vytváření sítí umožní výměnu osvědčených postupů mezi registrovanými účastníky a zúčastněnými organizacemi, poskytne podporu po umístění a vytvoří síť absolventů. Evropské instituce nyní projednávají návrh Evropské komise, který má sbor právně zakotvit a určit mu rozpočet. A významné slovo v těchto jednáních má i bývalý předseda ČRD a člen Evropského hospodářského a sociálního výboru Pavel Trantina.

Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) nedávno schválil Tebou navržené stanovisko k návrhu Evropské komise (EK) ohledně projektu Evropského sboru solidarity (ESS). V čem vidíš stěžejní přínos svého stanoviska pro fungování zmíněného sboru, jehož zřízení se v Bruselu zvažuje?

Stanoviska EHSV mají za cíl poskytnout Evropské komisi, Radě a Parlamentu pohled uživatelů na připravovanou evropskou legislativu nebo politiku. Cenná jsou hlavně proto, že se na nich musejí shodnout zástupci zaměstnavatelů, odborů a neziskových organizací. To mě bylo schváleno jednomyslně, a přitom je k návrhu EK poměrně kritické. To ukazuje, že se shodujeme na

mnoha věcech, které je třeba změnit či vylepšit. A vnímá to tak i Evropský parlament, jehož zpravodaje i další členy jsme dokázali pozitivně ovlivnit, i Evropská komise, jejíž zástupci nám pozorně naslouchají. Mám radost, že se do našeho stanoviska povedlo promítnout řadu připomínek evropských organizací a sítí, s nimiž jsem byl po celý rok od první Junckerovy zmínky v kontaktu. Ostatně pomohlo tomu i to, že jsem letos na jaře po čtyřech letech skončil v čele Evropské aliance pro dobrovolnictví, kde jsme návrh dlouho probírali a byli společně vyladění. Ve stanovisku EHSV tak mj. navrhuje jasné oddělení dobrovolnických aktivit na jedné straně a pracovních stáží na straně druhé (resp. zrušení tohoto minoritního pilíře, který celý návrh komplikuje), významné navýšení prostředků, snížení věku pro účast v některých částech programu na 16 let, zahrnutí sboru pod program Erasmus+, aby nebylo ohroženo jeho financování v budoucnu, sladění podmínek se zbývajících částí Evropské dobrovolné služby nebo zlepšení fungování registračního portálu a snížení administrativy. Celé stanovisko najdete zveřejněné i v češtině na www.eesc.europa.eu/en/our-work/opinions-information-reports/opinions/european-solidarity-corps

V šestém čísle letošní Archy, do něhož je tento rozhovor určen, budou docela často skloňována slova jako „dobrovolník“, „dobrovolnice“, „dobrovolnictví“ atp. Jak vnímá jejich význam projekt Evropského sboru solidarity? Jakou roli může v jeho rámci dobrovolnictví sehrávat?

Naprostě zásadní. Ono už v návrhu EK se počítá s tím, že dobrovolnické aktivity budou představovat 80% programu. Ten ostatně vzniká na půdorysu Evropské dobrovolné služby a přesunem peněz z ní. My v EHSV navrhujeme celý program zaměřit jen na dobrovolnictví. Vedle toho doufáme, že prostřednictvím sboru solidarity je možné rozšířit strategii dobrovolnictví na úrovni EU nejen na těch 100 000 mladých lidí účastnících se programu, ale i na přibližně 100 milionů mladých a dospělých občanů EU, kteří jsou v současné době zapojeni do dobrovolné práce po celé Evropě. EHSV již ve svém stanovisku k politikám EU a dobrovolnictví z roku 2011 žádal, aby orgány EU zajistily koordinovanější

přístup k politice dobrovolnictví. Měla by být uznána jako průřezová oblast politiky a koordinována zvláštním útvarem v rámci Evropské komise, podpořeným nezbytnými politickými strukturami v ostatních orgánech EU. To se dosud nestalo. Politický program pro dobrovolnictví v Evropě (PAVE), na jehož zpracování jsem se za Českou republiku podílel, nabízí za tímto účelem řadu inspirativních návrhů pro další rozvoj dobrovolnictví na úrovni EU i členských států, jakož i pro sociální partnery a nevládní organizace. Evropský sbor solidarity by mohl také posílit a podpořit vytváření vnitrostátních dobrovolnických struktur a odstranit řadu překážek, na něž přeshraniční dobrovolnická práce stále naráží.

Do evropských struktur jsi zamířil s praxí získanou ve skautu – a následně pak i ve vedení tuzemské střešní mládežnické organizace, České rady dětí a mládeže. Ta nyní čítá stovku členských spolků. Pokud by ses tedy podíval na projekt ESS „spolkovým“ očima, co bys v případě jeho schválení spatřil?

Vidím v něm hlavně možnost znovu se zamyslet nad Evropskou dobrovolnou službou (EDS), která za léta fungování poněkud zatuhla, a stala se tak trochu byznysem jen několika organizací a řady domů dětí a mládeže. Administrativa spojená se získáním zahraničních dobrovolníků, péče o jednotlivce apod., jak jsme si ji vyzkoušeli i v ČRD, je poměrně náročná a žádá si profesionální zajištění, do kterého se musí investovat. Ne všude to lze zvládnout a „re-branding“ EDS na sbor

solidarity nabízí možnost některé věci přehodnotit a zjednodušit. A kromě toho se díky ESS vrací finanční podpora dřívějších tzv. iniciativy mládeže, které fungovaly pod programem Mládež a které umožňují získat prostředky na akce v místní komunitě. Tady věřím, že budeme úspěšnější a takové projekty budou spolky předkládat a uskutečňovat v daleko větší míře.

Promítne se – nebo může se nějak promítnout – činnost Evropského sboru solidarity i do každodenní rutiny „obyčejného“ oddílového vedoucího, řekněme na malém městě nebo vesnici? V čem například?

Osobně si myslím, že možnost vyrazit na zkušenou do světa by měl mít každý mladý člověk a že každému „oddílákoví“ to může prospět. Otevrou se mu/jí obzory, načerpá inspiraci, naváže přátelství na celý život. Nebo naopak možnost přijmout někoho ze zahraničí u nás obohatí nejen oddíl, ale i bezprostřední okolí, komunitu lidí v obci, protože osobně poznají někoho „odjinud“. V tom je velká přidaná hodnota soužití v jedné Evropské unii – uvědomíme si, že jsme součástí většího celku, kde si lidé mohou dobře rozumět. Anebo je tu možnost uspořádat nějakou větší dobrovolnickou akci s kluky a holkami ze svého oddílu v místě jejich bydliště a získat na to jednoduše administrovatelné evropské peníze.

Projekt ESS si všímá rovněž mladých lidí, kteří jsou z různých důvodů znevýhodněni oproti ostatním, třeba už v důsledku prostředí, z něhož

pocházejí. Jaké nové možnosti by jim Evropský sbor solidarity dokázal předestřít?

Na účast ve sboru solidarity by měl dosáhnout každý. U znevýhodněných mladých lidí plánuje Komise navýšení finanční částky a hostitelským organizacím mohou být pokryty i některé výdaje (tj. administrativa, řízení, podpora). Kromě tradičního pojetí znevýhodnění jsme se v EHSV snažili doplnit do programu i další, na která se tolik nemyslí – třeba lidi z odlehlejších oblastí. Anebo, na podnět nadace Lumos, kterou založila autorka Harryho Pottera J. K. Rowlingová, jsme sem zařadili i mladé lidi opouštějící dětské domovy.

Něco jsme stihli probrat, dost toho jistě zbývá nevyřčeno. Co z toho nejpodstatnějšího, nač se nedostalo, by mělo ještě zaznít závěrem našeho rozhovoru?

Evropský sbor solidarity byl sice počátku šitý horkou jehlou, ale během dlouhých jednání se mu daří dávat praktickou podobu, aby skutečně sloužil potřebám mladých lidí v Evropě. Plánujeme sto tisíc lidí za tři roky je ale stále málo. Musíme být daleko ambicióznější, aby na možnost něco dobrovolně vykonat a pobýt přitom nějaký čas někde jinde v Evropě dosáhl každý mladý člověk. Protože Evropskou unii netvoří jen smlouvy a společná pravidla, ale hlavně vztahy mezi lidmi. A ty lze prostřednictvím mezinárodního dobrovolnictví pěstovat nejlépe.

*Za odpovědi poděkoval Jiří Majer
foto EU, EESC*

EYE 2018

Registrace na Evropské setkání mládeže EYE 2018 je v plném proudu!

Evropský parlament pořádá ve dnech **1.–2. června 2018 ve Štrasburku** už potřetí Evropské setkání mládeže – EYE. Můžeš být také u toho!

V loňském roce se během EYE2016 shromáždilo téměř 7 500 mladých lidí nejen z členských států EU. EYE se mohou účastnit Evropané od 16 do 30 let. Zároveň musí vytvořit skupinu nejméně 10 osob s plnoletým vedoucím, který svůj team registruje skrze webovou stránku Evropského parlamentu. Registrace budou otevřeny **do 31. prosince 2017** nebo do té doby, než bude zaregistrován maximální počet 8 000 účastníků.

www.eyeye2018.eu

foto Michala K. Rocmanová, #EYE2016

SDÍLENÍ JE LEPŠÍ než kupování

Říká Lucka z Library of Things...

Lucka je členkou spolku Library of Things (LOT), což v překladu znamená „Knihovna věcí“.

Tento dobrovolnický projekt má za cíl přimět lidi si věci půjčovat místo zbytečné koupě, a tak pomoci k udržitelnějšímu přístupu. Půjčením věcí můžete jak ušetřit peníze, tak i prostor ve vašem bytě!

Jak vznikl nápad na vytvoření Library of Things?

Nápad vznikl u mého kamaráda Petra, kterého znám mj. z INEXu. Viděla jsem, že na Facebooku sdílel video o Library of Things ze světa s komentářem, že něco takového by se mělo zřídit v Česku. Já spolu s několika dalšími lidmi jsme na to zareagovali a vytvořila se skupinka o pěti lidech – a tadaáá, začali jsme vše zařizovat. Celý proces vlastně trval od ledna do července tohoto roku.

Odkud myšlenka Library of Things pochází?

My jsme se inspirovali třeba v Londýně, Berlíně a v Nizozemí, celkově tento koncept půjčování věcí namísto jejich kupování nabírá aktuálně hodně na obrátkách. A třeba v Londýně zřídili

LOT v přepravním kontejneru, to se nám dost líbilo, je to chytré využití prostor.

Podobné využití prostor praktikujete i vy tady v Hyberské, ne?

Ano, měli jsme štěstí, že v době našeho zařizování nabízela Hyberská prostory, a jelikož byl pro nás normální nájem nemyslitelný, byla to naše velká naděje. Naštěstí se náš projekt líbil, a tím jsme získali potřebné prostory.

Je skvělé, že můžeme takto využít opuštěné budovy. Mimo LOT je tam třeba kino sál, bar a přibude i nahrávací studio. Hyberská má za cíl, aby to bylo místo setkání, a tak propojit veřejnost, akademiky a studenty.

Tak mi teda pověz, jak LOT funguje.

Je to jednoduché. Člověk přijde, zaregistruje se, vybere si předmět v katalogu, což může udělat i online. Většinou půjčujeme na týden s tím, že je potřeba zaplatit poplatek za službu plus vratnou zálohu. Na výběr máme zatím 80 předmětů, ale nabídku budeme v budoucnu rozšiřovat a nové předměty budeme hradit právě z peněz vybraných na poplatcích. LOT je čistě dobrovolnický spolek, nemáme z toho žádný profit, takže proto máme otevřeno zatím jen tři dny v týdnu.

Jaké věci nabízíte?

Máme hlavně věci, které doma jen zabírají místo a člověk je potřebuje max. párkrát do roka, např. stan, krosny, kytary, vrtačky nebo třeba i cestovní vodní dýmku. Hodně věcí z naší aktuální nabídky jsme dostali darem, od firem k jejich propagaci, popř. nakoupili z našeho grantu. Teď zkoušíme, co si lidé půjčují nejvíc a podle toho budeme dokupovat další předměty. Našími hlavními zákazníky jsou studenti a mladí lidé, takže se budeme soustředit především na jejich preference.

Jaká je vize LOTu?

Rádi bychom vytvořili komunitu lidí, která by se pravidelně vracela a využívala naši 'knihovnu'. Snažíme se tedy o větší komunikaci mezi členy spolku a zákazníky. Chtěli bychom, aby lidé využívali sdílení věcí a omezili zbytečné nakupování věcí, které zřídka kdy potřebují. LOT je určitě i částečným odrazem společnosti, protože mileniálové upřednostňují sdílení věcí a v některých případech klidně i sdílené bydlení! Navíc je to i udržitelný přístup, chceme, aby lidé více přemýšleli o tom, co kupují. Organizujeme i workshopy, které se zaměřují na výrobu 'udělej si sám' věcí a jsou většinou jednou měsíčně. Zájemci si můžou vyrobit třeba dárkové taštičky, obálky anebo i sandály!

Jak ses dostala k dobrovolnictví?

Začala jsem u INEXu, kdy jsem třikrát vyjela na workcampy a účastnila se

Projekt Library of Things

Projekt Library of Things je realizován pod záštitou Dobrovolnického klubu INEX-SDA. Tato platforma je zacílena na nové pojetí dobrovolnictví. Na rozdíl od mezinárodních dobrovolnických aktivit, které INEX-SDA zprostředkovává, se jedná spíše o lokální angažmá. Dobrovolnický klub je místem, kde je možnost realizovat své vlastní nápady. V DoKu nejste pouhou součástí týmu pracujícího na společném díle, ale rovnou tvůrci obsahu, kteří mohou rozhodnout o všem, počínaje tématem projektu a konče detaily jeho provedení. Za projekt nesete plnou zodpovědnost, ale také sklízíte plody jeho úspěchu. Ve skupině pracujících na projektu můžete přijmout jakoukoli roli, jedno však mají všechny společné – projekt je vaším dílem a žádná vnější autorita vám do něj nemůže mluvit. INEX-SDA vám poskytne zázemí a pomoc, jste to ale nakonec vždy vy, kdo projekt táhne. Napiš koordinátorce na dobrovolnický-klub@inexsda.cz, máš-li rovnou nějaký nápad nebo potřebuješ nasměrovat – ráda poradí.

dobrovolnických událostí. Potom jsem dělala třikrát campleadera a dobrovolnictví se stalo mým hobby. Teď jde dobrovolnictví kvůli práci

trochu stranou, ale mimo LOT jsem ještě členem INEXu a aspiruju na člena kontrolního výboru a školím campleadery.

Co tě u dobrovolnictví drží a co ti to dává?

Dobrovolnictví mě baví a naplňuje, poznávám skrz něj řadu nových a zajímavých lidí. Je super vidět výsledky mojí práce.

U LOTu mě také baví ten start, kdy můžeme zkoušet nové a nezajeté věci. Je dobré pozorovat, že naše činnost může mít pozitivní sociální dopad a stojí za to, i kdybychom pomohli jen pár lidem. Na dobrovolnictví mám ráda, že mi nikdo nediktuje, co mám a nemám dělat, a sama si mohu vybrat, čemu se chci věnovat. Je to takové zpestření každodenní reality. A mimo to věřím, že se mi pak všechny ty dobré skutky vrátí.

Martina Lilli Tvrzová
foto autorka a Zuzana Malá,

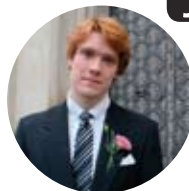
TVŮJ hlas...

YMCA v ČR spustila před říjnovými parlamentními volbami kampaň Tvůj hlas. Jejím cílem bylo a je vyzvat mladé lidi a potenciální prvovoliče, aby se aktivně zúčastnili nadcházejících voleb a spolurozhodli, kdo Českou republiku povede – **nejen ve vládě, ale i aktuálně v úřadu prezidenta**. Na webové stránce www.tvuj-hlas.cz nabízí potřebné informace k volbám, šité na míru právě mladým voličům. „Není nám jedno, co se děje v naší zemi a kam jako společnost směřujeme. Protože YMCA vždy měla a stále má ve „své DNA“ příslušnost ke svobodě a demokracii, chceme povzbudit nejen členy Ymky, aby svojí volbou rozhodli o naší budoucnosti,“ říká generální sekretář YMCA v ČR Vojtěch Rálek.

YMCA před volbami nedává konkrétní doporučení, jakou stranu nebo jakého prezidentského kandidáta volit. Podle Vojtěcha Rálka by to ale vždy měla být politická síla nebo osobnost, která „poskytuje dostatečnou záruku, že demokracie a svoboda zůstane v naší vlasti zachována a bude se rozvíjet výhradně v zájmu občanů“.

YMCA v ČR

Je ti 18?

To už se můžeš oženit

...můžeš řídit auto

...založit si vlastní účet

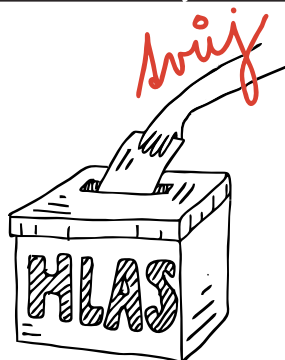
...můžeš si dát pivo.

YMCA v ČR

je nezisková organizace pracující s dětmi a mládeží. YMCA vznikla r. 1844 v Londýně, na našem území působí od 2. poloviny 19. století, oficiálně byla ustanovena r. 1921.

Je otevřena všem lidem bez rozdílu rasy, pohlaví, náboženského vyznání, sociálního postavení, fyzických i duševních schopností. V České republice nabízí své programy (tábory, kroužky a oddíly, mateřská centra, sociální služby) prostřednictvím 28 poboček. Více na www.ymca.cz

A co takhle jít volit?

www.tvuj-hlas.cz

PARDUBICKÝ BARCAMP přinesl tuny zážitků a znalostí

Den plný inspirace pro mladé aktivní lidi a pracovníky s mládeží. Taková byla sobota 16. září 2017 na Pardubickém barcampu. Neformální konference s podtitulem "Nech vyrůst svoji inspiraci..." se zúčastnilo více než 150 lidí. A věkový průměr? Dvacet jedna let.

Co je do Auly Pardubické univerzity přivedlo?

Z přihlašovacích dotazníků i osobních rozhovorů vyplývá, že společným jmenovatelem byla občanská zodpovědnost, touha přispívat k pozitivním změnám ve svém okolí, vlastní aktivita, chuť se zdokonalit v soft-skillových nebo sociálně mediálních dovednostech a k tomu navíc potkat lidi stejného ražení.

Víkend V, den D

První účastníci a také všichni, kdo se podíleli na organizaci, přijeli už v pátek. Zatímco účastníci hráli večer deskovky a rozešli se do města, dobrovolníci a organizátoři už pilně pracovali – kompletovali jmenovky, vítali příchozí, rozdělávali si úkoly na další den, nakupovali, co ještě bylo

potřeba, a v neposlední řadě hlídali dvě tělocvičny blízkých škol, v kterých byli ubytovaní účastníci.

V sobotu ráno kolem sedmé se v budově Auly začaly dít věci!

Stoly a židle na chodbách a v dolním foyer měnily svá místa, papíry s informacemi o workshopech, celém programu i partnerech Pardubického barcampu přibývaly na nástěnkách, ve workshopových učebnách se vršily pomůcky od fixů přes papíry až po flipcharty, všude se rozbíkávaly data-projektory, ve velké posluchárně se zkoušely mikrofony, v prvním patře se už rozvoněla káva a občerstvení, které připravovala blízká hotelová škola, a do toho všeho mumraje se podepisovali první příchozí na registrační archy.

O něco později začal samotný program společným zahájením organi-

zátorů z České rady dětí a mládeže a Národní pracovní skupiny pro strukturovaný dialog s mládeží. A vypuklo to.

Ve velkém sále, ve třech menších posluchárnách a v suterénu ve foyer sdíleli lektori a přednášející svoje know-how, zkušenosti a nápady s účastníky českými i německými – hrstka zájemců přijela až z Německa v rámci víkendového semináře o participaci česko-německé mládeže, který podpořil Česko-německý fond budoucnosti.

Bezkonkurenčně největším „trhákem“ barcampu byla přednáška Filipa Horého. Nechal nás nahlédnout do svojí moderátorské kuchyně a prostřednictvím mnoha dotazů v diskuzi i do dalších svých aktivit, názorů a trochu i do soukromí. To například, když se jeden člověk z publika podívoval, jak to Filip dělá, že přispívá na Twitter o aktuálních událostech i v noci. Copak nespí? Odpověď byla prostá – když se ve světě něco opravdu děje, mobil ho probudí. Zjistí, o co jde, a – „Vždycky si utweetnu a jdu zase spát.“ Skromně, lidsky a zároveň profesionálně působící Filip, kterého letos zařadil český časopis Forbes do žebříčku 30 nejtalentovanějších Čechů do 30 let a který v době barcampu patřil ještě k týmu DVTV (nyní působí v Seznam Zprávy), motivoval mladé lidi svojí vlastní houževnatostí k pracovitosti, přemýšlení i aktivitě.

Motivace na základě vlastních zkušeností byla ostatně jedním z nosných pilířů celého Pardubického barcampu. Nelehkého úkolu se zhostili hlavně mladí lidé z různých organizací

a projektů – od parlamentů mládeže a akademických senátů, přes projekty jako Demagog.cz, Zvol si info nebo Prahaton až po výzkumníky – občanských kompetencí mládeže (projekt Stezka ke kompetencím), stavu mládeže v ČR (ČRDM, Masarykova univerzita) či aktuálního extremismu. Odborníci hovořili také o sociálních sítích a publikaci na nich, o základech správné argumentace i o tom, jak podpořit kolektiv v jednání bez zbytečných prodlev a „zasekávání“ se (Edutica).

Na oběd nám trochu zapršelo, takže cesta do jídelny byla sice krátká, ale o to rychlejší ☺

Po chutném servírovaném obědě (styl „školní jídelna“ v Labské hotelové škole totiž neuznávají) jsme se setkali opět všichni na jednom společném programu – diskuzi čtyř mladých inspirativních lidí z České rady dětí a mládeže, Národního parlamentu dětí a mládeže a z Prostějova, kterou moderovala redaktorka časopisu Respekt a zároveň finalistka letošního ročníku soutěže Hledá se LEADR. Člověka v tísní Andrea Procházková. Diskutujícími byli Jan Husák, který reprezentuje zájmy mladých lidí v Radě Evropy, Zuzana Vuová, bývalá mladá delegátka do OSN, jež vyrostla v Moskvě a nyní pracuje pro OSN v Libanonu, Michaela Doležalová, která roky předsedala Národnímu parlamentu dětí a mládeže a účastnila se přitom Evropských konferencí mládeže a Jakub Čech, mladý zplnoletněný aktivista proslulý zejména poukazováním na nezákonné praktiky zástupců města v jeho rodném Prostějově a svým zájmem o veřejnou správu celkově.

Příjemnou vzpruhou v načerpávání novinek byl doprovodný program zajišťovaný Deskohraním, coby jedním z projektů podpořených programem Nadace O2 SmartUp a Evropskými kartami mládeže EYCA, které si pro účastníky připravily celodenní soutěž.

Večerní afterparty zahajovala diskuze SmartUp Talks se třemi účastníky stejnojmenného programu Nadace O2, kteří se podělili o svoje zkušenosti a názory z práce v terénu – od opravování kaplíček po mediální vzdělávání dětí ve školách. V závěru dne zahrál zbývajícím hrstce účastníků místní DJ.

Poděkování

Za průběh a spolupráci na barcampu bych tímto chtěla poděkovat nejen účastníkům, lektorům a dobrovolníkům za řadu kvalitních podnětů a jejich aktivitu během celého dne, ale také těm, kdo pomohli s organizací na místě i v předstihu: lidem, institucím a organizacím. Počínaje místními, pardubickými – Univerzitě Pardubice a jejím zaměstnancům za vstřícný přístup při pronájmu Auly a prostor na kolejích, ZŠ Polabiny a SPŠCH Labská za pronájem tělocvičny, Střední škole cestovního ruchu a gastronomie Pardubice za výborný catering; partnerům s finančním plněním: Nadaci O2 a jejímu programu SmartUp za afterparty a doplnění programu o večerní SmartUp Talks a celodenní možnost hraní deskových her, vzdělávací společnosti Edutica za seminář a přednášku o facilitaci – vedení skupin, projektu Cesta ke kompetencím za doplnění programu o jejich workshop; organizaci Tandem a Česko-německému fondu budoucnosti za zajištění celého česko-německého panelu a tlumočení pro české i německé účastníky; partnerům s nefinančním plněním za zejména propagaci a také za kvalitní programy: projektu Zvol si info, organizacím Mladí občané, EUTIS, EYCA – Evropské karty mládeže a dalším, které šířily pozvání na barcamp; společnosti GZ Crew.

V neposlední řadě patří velké poděkování také mým kolegům z České rady dětí a mládeže, kteří věřili v nápad na tuhle akci a zapojili se do příprav ad-

ministrativně, propagačně, technicky i manuálně, když bylo třeba, a celému jádru Národní pracovní skupiny pro strukturovaný dialog s mládeží, že podpořilo konání barcampu a programu Erasmus+ za financování.

Fotografie z barcampu lze nalézt na webu www.strukturovanydialog.cz a facebookové stránce Strukturovaný dialog s mládeží, kde časem zveřejníme také záznamy některých přednášek a reportáže z celého dne.

Závěrem

Pardubický barcamp vznikl jako ojedinělá akce v prostředí ČR, která propojila řadu mladých aktivních lidí z různých organizací i ty neorganizované. Pro příští rok s ním bohužel projekt Národní pracovní skupiny pro strukturovaný dialog s mládeží nepočítá, ale jsem si jistá, že nemluví jen za sebe, když řeknu, že by byla škoda neudělat z tohoto občansky-participativně-vzdělávacího barcampu tradici. Tedy pokud se najde skupina lidí ochotných věnovat jeho přípravě čas a najít pro něj zdroje financování. Nejste to třeba vy?

Lenka Korábková

foto Jan Korábek / archiv NPS SD

Ministr Štech podepsal SMLOUVU

Ministr školství, mládeže a tělovýchovy Stanislav Štech podepsal 18. 10. 2017 smlouvy o dlouhodobé spolupráci s 18 vybranými strategickými partnery z řad nestátních neziskových organizací (NNO).

Uzavřením těchto smluv o dlouhodobé spolupráci dojde ke zvýšení stability těch NNO, které dlouhodobě a kvalitně pracují s dětmi a mládeží a významným způsobem přispívají k naplňování **Koncepce podpory mládeže na období 2014 až 2020.**

„Žijeme v době, kdy si pouze se školním vzděláváním nevystačíme, a právě mimoškolní vzdělávání, mimoškolní

výchova a socializace je něco, co je dnes velmi důležité, a přitom se to odehrává ve ztížených podmínkách. Chtěl bych vyslovit uznání všem, kteří se práci s dětmi a mládeží mimoškolně věnují, protože právě při těchto aktivitách se děti naučí celou řadu dalších věcí, které dávají základ celoživotnímu učení,“ řekl ve svém projevu před podpisem smluv ministr školství Stanislav Štech a pokračoval: „Dnešní akt byl dlouho připravovaný a velmi očekávaný a je především vyjádřením důvěry. Z naší strany jde o velké poděkování za vše, co děláte. Vnímám to tak, že pro vás je podpis smlouvy závazkem, který znamená, že budete pokračovat v tom, co děláte. Věřím,

že vám smlouva zajistí stabilitu a vy se budete moci více zaměřit na vlastní práci a rozvoj činnosti.“

„Vnímáme tuto smlouvu jako start a deklaraci vzájemné důvěry, ale budeme se těšit i na praktické věci. Vstupujeme do tohoto vztahu s nadějí, že sepsáním víceletého projektu překonáme vstupní bariéru a že ta důvěra by se mohla projevit i ve zmírnění administrativy při podávání běžných žádostí v jednotlivých letech,“ řekl k události předseda ČRD M Aleš Sedláček.

Vybrané nestátní neziskové organizace jsou ty, kterým se podařilo naplnit 15 kritérií pro získání titulu uznané organizace pro práci s dětmi a mládeží. Jedná se o prověřené, zkušené NNO, které dlouhodobě pracují na nadregionální úrovni, mají dostatečně kvalifikované pracovníky a zavádějí ve své organizaci systém řízení kvality. Smlouvy poskytnou vybraným NNO finanční garanci na několik let dopředu tím, že jim garantují minimální dotaci ve výši 90% poskytnuté dotace pro rok 2017, což těmto organizacím může pomoci v jejich rozvoji a při strategickém plánování.

MŠMT

foto MŠMT a Ondřej Šejtka

Seznam smluvních nestátních neziskových organizací:

- Česká rada dětí a mládeže
- YMCA v České republice
- Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska
- Salesiánské kluby mládeže, z.s.
- Salesiánské hnutí mládeže, z.s.
- Pionýr, z. s.
- Občanské sdružení KADET, z.s.
- Liga lesní moudrosti, z.s.
- Klub Pathfinder
- Junák – český skaut, z.s.
- Hudební mládež ČR, z.s.
- Hnutí Brontosaurus
- Duha – sdružení dětí a mládeže pro volný čas, přírodu a recesi
- Český svaz ochránců přírody
- Česká tábornická unie, z.s.
- Český rybářský svaz, z.s.
- Asociace turistických oddílů mládeže České republiky
- Asociace středoškolských klubů České republiky, z.s.

Podporu zájmů dětí a mládeže **NEVZDÁVÁM**

Rozhovor s předsedou Poslaneckého klubu STAN Janem Farským, mj. o prodloužení platnosti zdravotního posudku pro děti jedoucí na zotavovací akce

Mohl bys, prosím, popsat, co novela zákona o veřejném zdraví přináší pořadatelům zotavovacích akcí, resp. rodičům a jak toho bylo technicky dosaženo?

Po dlouhých debatách se podařilo prodloužit platnost Posouzení o zdravotní způsobilosti z jednoho na dva roky. Prakticky to znamená, že na preventivní prohlídce, která je v době věku účasti dětí na letních táborech v dvouleté periodě, vydá lékař i toto potvrzení – a rodiče s dětmi pro ně nebudou muset chodit extra a každý rok. A odpadne tak i platba za vydání tohoto posudku. Původně jsem se snažil ho tam, kde ho nevyžaduje vedení tábora ani rodiče, zrušit, resp. ponechat zprávu o zdravotním stavu jen na rodičích, ale to neprošlo.

Organizacemi dětí a mládeže jsi byl nominován na Cenu Přístav, mj. za to, že ses jako poslanec dlouhodobě věnoval právě podmínkám pro

činnost s dětmi a mladými lidmi. Sám jsi v minulosti deklaroval, že stále existují zákonné požadavky pro naši práci, které ti vadí a chtěl bys je změnit. Které to konkrétně jsou?

Neúspěšně jsem se snažil zrušit sankci za přijetí plně neočkovaného dítěte na zotavovací akci. Nejsem proti očkování, ale sankcionovat děti tím, že jim znemožním účastnit se táborů, mi přijde nesmyslné. Celý rok chodí do kolektivu, hrají si, sportují, učí se, a když mají odjet na tábor, je jim to znemožněno. Zatím jsem tohle neprosadil, ale nevzdávám to. Pak mi hodně vadí, že stát nenese objektivní odpovědnost za negativní důsledky očkování. To je něco, co v našem právním řádu chybí a je nutné doplnit. V Evropě jsme v tom zcela výjimeční.

Zatímco doposud bylo tvoje jméno mediálně známé díky registru smluv, tak v poslední době ses stal známou tvář předvolebních diskusí. Jaký jsi měl z těchto debat pocit?

Někdy marnost, někdy únava, postupně mě to začalo i bavit, čehož jsem se až lekl.

Hnutí Starostové a nezávislí, zastou-

pené předsedou Petrem Gazdíkem, podepsalo memorandum o spolupráci s ČRDM. Věříte, že budete mít – coby Starostové, a to vzhledem ke složení sněmovny – reálnou šanci něco z memoranda prosadit?

Samozřejmě! A začneme hned nad rozpočtem, už připravujeme pozměňovací návrh, který dostojí těm finančním závazkům.

Najdeš si letos čas, a zavítáš na předávání Ceny Přístav do Pražské křižovatky? My můžeme nabídnout setkání s příjemnými lidmi, pohodový program i kouzlo důstojného prostoru...

Je mi to moc líto, moc rád bych dorazil, ale jsem vázán povinnostmi vyplývajícími z členství ve správní radě Aspen Institute. Ve stejný čas pořádáme největší událost roku, konferenci Česko: Jak jsi na tom?, kde mám nejen reprezentativní, ale i pracovní povinnosti. Tedy je mi to líto, ale letos budu vzpomínat na dálku.

Děkuji za rozhovor.

Aleš Sedláček

foto Jiří Majer

Z knihovničky PORTÁLU

Melanie, Annie a Steven Fordovi zažili to, co zažívá mnoho dětí – jejich rodiče se rozvedli. Ve své knize popisují, čím si prošli, co se naučili zvládnout a jak situaci vnímali.

Jak přežít, když se rodiče rozvádějí...

„Co mám dělat, když se rodiče hádají?“ „Co to znamená, když se rozvedou?“ „Jak to, že mi nedokážou říci, že se budou rozvádět?“ „Můžu to nějak zastavit?“ „Kde budu bydlet, co se mnou bude?“ „Táta si našel přítelkyni. Jak se k ní mám chovat?“ Podobné otázky se honí hlavou většině dětí, jejichž rodiče procházejí rozvodem. A každý příběh v knize nabízí cestu k řešení nějaké situace...

Nakladatelství Portál v řadě „Jak přežít...“ nabízí i další tituly, např. Jak přežít šikanování, Jak přežít s poruchami učení, Jak přežít, když si nevěřím...

www.portal.cz

47. valné shromáždění ČRDM

K členským organizacím České rady dětí a mládeže (ČRDM) náleží od 23. listopadu 2017 další dvě. O tom, že MOMA Morašice, z. s. a Tamjdem, o.p.s. zvýšily počet členských organizací ČRDM, rozhodlo 47. Valné shromáždění (VS) ČRDM, konané v zasedací místnosti v budově odborových svazů SMOSK na pražském Senovážném náměstí.

Delegátky a delegáti VS mj. rovněž vyslechli informace Představenstva ČRDM včetně hospodářských, schválili návrh rozpočtu na rok 2018 a také to, že členské příspěvky se i nadále budou platit v jejich stávající výši.

Všeobecného souhlasu se dostalo též výměně provedené v sestavě představenstva střešní mládežnické organizace, a sice v osobě reprezentující Junáka – českého skauta, z. s. Za Tomáše Navrátila nominovali skauti Kristýnu Jelínkovou – Leelu. Poněvadž se nemohla jednání VS zúčastnit osobně, představila se prostřednictvím krátkého videa, doplněného slovy starosty Junáka – českého skauta Josefa Výprachtického. Z jednání 47. Valného shromáždění ČRDM (foto Jiří Majer), „Já bych na tomto místě chtěl poděkovat Tomášovi Navrátilovi za jeho angažmá v Představenstvu... Tomáš byl dlouholetým členem Představenstva, byl oporou při jeho různých rozhodováních,“ pronesl předseda ČRDM Aleš Sedláček a dodal, že činnost Tomáš Navrátila byla velkým přínosem.

První z nově přijatých organizací je rodičovský spolek MOMA Morašice (okr. Chrudim), vzniklý na základě předchozí dobrovolné činnosti rodičů, nyní členů spolku, při pomoci s přípravami nejen školních, ale i mimoškolních akcí a aktivit.

Tamjdem je obecně prospěšná společnost, působící od r. 2003 v oblasti českého i mezinárodního dobrovolnictví.

Realizuje jednodenní, víkendové až dvoutýdenní dobrovolnické projekty cílené na pomoc tuzemským neziskovým organizacím – a na obdobné akce vysílá zájemce i do zahraničí. Součástí tamjdemáckých projektů jsou neformálně vzdělávací a seberozvojové aktivity.

V „ekonomickém okénku“ v rámci informací z Představenstva seznámila přítomné s hospodařením ČRDM ekonomka-účetní České rady Anna Winterová, jejíž výklad ještě doplnil ředitel Kanceláře ČRDM Ondřej Šejtka. Ten dále pohovořil o dobrovolnickém projektu 72 hodin a projektu Evropských karet mládeže EYCA. Informoval také o Národní pracovní skupině pro Strukturovaný dialog s mládeží, přičemž vyzdvihl dvoudenní barcamp, proběhnuvší v září v Pardubicích, a o pojištění, přičemž konstatoval, že ve výběrovém řízení na další čtyři roky zvítězila v konkurenci dalších dvou Pojišťovna Generali (a vystřídá Kooperativu).

Aleš Sedláček doplnil sadu užitečných informací určených delegátům o ještě ty z oblasti, o niž se zvláště zajímá: totiž z legislativy, potažmo z práva. Zmínil se v této souvislosti kupř. o stanovisku k GDPR (týká se nařízení o ochraně osobních údajů) nebo o problematice Veřejného rejstříku. Referoval rovněž o projektu VZOR (VZdělávání v ORGANIZACÍCH, resp. Vzdělávání pracovníků organizací dětí a mládeže), podpořeném z Operačního programu Zaměstnanost.

Cílem VZORu je vzdělávat pracovníky členských organizací ČRDM formou vzdělávacích kurzů po dobu dvou let. Každá organizace si sestaví vlastní plán kurzů, který pak v součinnosti s ČRDM realizuje pro pracovníky z vlastních řad.

foto Jiří Majer

Stezka KE KOMPETENCÍM

V Praze se v půli října uskutečnil workshop Stezka ke kompetencím

O víkendu 14.–15. 10. 2017 se v Praze uskutečnil workshop Stezka ke kompetencím, určený učitelům,

mladým vzdělavatelům, vedoucím mládeže, pracovníkům neziskovek či zájemcům o vzdělávání jako takové. Workshop seznámil účastníky s tím, co jsou to kompetence a jak se dá využít neformální vzdělávání k jejich

získávání a rozvoji. Naučil je využít inovativní přístup vzdělávacího kontinua pro návrh vzdělávacích aktivit či metod.

Workshop probíhal v rámci projektu Spolupráce pro inovativní vzdělávání sociálních a občanských kompetencí.

Redakce

foto Marek Krajčí

S podporou programu
Evropské unie Erasmus+

Den VETERÁNŮ

Den válečných veteránů si připomněla i ČRDM – u vzpomínkové lavičky v Praze 3

Hrстка současných i bývalých pracovníků České rady dětí a mládeže (ČRDM) a jejich rodinných příslušníků si 11. 11. 2017 v 11.00 připomněla Den válečných veteránů. Položením květin, symbolickým zapálením svíček a tichou vzpomínkou vzdala hold válečným hrdinům. Místem neokázalé piety se přitom stala lavička, již ČRDM před dvěma lety instalovala spolu s radnicí třetího pražského obvodu v žižkovském parku před školou v Chelčického ulici.

Dřevěnou vzpomínkovou lavičku zdobí pětice stylizovaných květů vlčího máku a vyrytý citát zesnulého válečného veterána nadporučíka Jiřího Schamse, přezdívaného REGI: „Kdybys byl třeba jediný, kdo může či umí udělat, co je třeba, musíš to udělat...“ Takové lavičky mají být nejen

trvalou připomínkou Dne veteránů, ale též tragických osudů některých našich vojáků ze zahraničních misí. Den válečných veteránů – 11. listopad – se slaví celosvětově jako Den veteránů nebo Den vzpomínek. Od listopadu 2001 je tento významný den připomínán i v České republice. 11. listopad byl přitom vybrán symbolicky, neboť toho dne roku 1918 bylo podepsáno příměří mezi Spojenci a Německem, jímž byly na západní frontě ukončeny boje 1. světové války.

Symbol Dne veteránů se stal květ vlčího máku.

Jiří Majer

foto autor

PAMÁTKY otevřené v zimě

Ani v zimním období Vás nechceme ochudit o možnost vyrazit na výlet a pokochat se krásou památek, kterou dokresluje spadané barevné listí stromů nebo třpytivý svit sněhových vloček. Teple se přoblečte a vychutnejte si památky mimo hlavní sezonu!

<https://www.npu.cz/cs/planujete-vylet/zimni-obdobi>

Poznáte je?

Které hrady a zámky na fotografiích doprovázejí tento článek? Odpověď najdete jinde na této straně ☺.

Některé památky ve správě NPÚ jsou otevřené i v zimě!

Klášter Sázava, Veselý kopec, Betlém Hlinsko, zámek Telč, zámek Konopiště, hrad Bítov, zámek Sychrov, zámek Mníšek pod Brdy, hrad Nové Hradky, zámek Hluboká nad Vltavou, zámek Veltrusy, hrad Karlštejn, vila Stiassni v Brně, hrad a zámek Český Krumlov, zámek Ploskovice, zámek Benešov nad Ploučnicí, hrad Rožmberk, hrad Křivoklát, hrad Bouzov, kostel sv. Floriána v Krásném Březně, zámek Valtice, zámek Lednice, hrad Švihov, arcibiskupský zámek a zahrady Kroměříž, zámek Buchlovice, hrad a zámek Horšovský Týn, zámek Hradec nad Moravicí, Libochovice...

Navštivte, prosím, weby jednotlivých památek, abyste se dozvěděli, kdy je otevřeno a jaký prohlídkový okruh Vám tyto památky mohou nabídnout.

Pro držitele Evropských karet EYCA do 26 let je určeno snížené vstupné při vstupu na památkové objekty ve správě Národního památkového ústavu.

Pěkný výlet Vám přeje NPÚ.

Národní památkový ústav
www.npu.cz

Nahoře vlevo je to hrad Buchlov, dole Bouzov, vpravo se zrcadlí renesanční zámek Červená Lhota a poslední vpravo dole je Bečov nad Teplou ☺

ANKETA: Jaký typ dobrovolnických aktivit s chutí podporujete?

Václav Marhoul

herec, scénárista, režisér
a producent

Svého času jsem podporoval asi patnáct takových aktivit. Všechny je vlastně spojovala jedna jediná věc: že někomu nebo něčemu dobrému pomohou. Byl to řekněme takový můj jednoduchý filtr pro jejich podporu. Nakonec jsem si z nich vybral dvě, které podporuji dlouhodobě. Obě se týkají lidí – a v obou případech vlastně podporuji programy týkající se krizových či válečných oblastí. Přispívám totiž Člověku v tísní a Lékařům bez hranic; pravidelně jim posílám každý měsíc peníze, už po dobu několika let. Samozřejmě chápu, že i zvířátka potřebují svoje

zastání... Ale myslím, že lidi ve válce, a hlavně civilní obyvatelstvo, trpí vůbec nejvíc. Absolutně. Můj výběr je podmíněn ještě tím, že lidé, kteří pracují v těch krizových oblastech, dávají v obou dvou případech všanc to nejcennější, co mají: svůj vlastní život. Do slova a do písmene. A myslím si, že to tedy stojí za to, abych nejen já, ale pokud možno všichni lidé jejich činnost podpořili.

Katalin Pető

maďarská studentka
účastnice dobrovolnického
projektu 72 hodin

V rámci projektu 72 hodin v Maďarsku podporujeme různorodou dobrovolnickou práci, ať v sociální oblasti, se seniory i s dětmi, nebo pomáháme s opravami a obnovou – natíráme ploty, sbíráme odpadky kolem potoků... Dobrovolníci pomáhají i životnímu prostředí, podobně jako my právě teď v Praze.

(Katalin Pető se v ČR v rámci mezinárodní spolupráce společně se svými třemi kolegyněmi zúčastnila sázení stromů a keřů v Malé Chuchli, hloubení tůňek pro mloky na Draňanském

potoce a úklidových prací na Botiči, pozn. red.)

72 hodin je mojí druhou dobrovolnickou zkušeností. Poprvé jsem „dobrovolničila“ při pořádání Mistrovství světa v plavání letos v létě v Budapešti.

Překlad z angličtiny:
Marek Krajčí

foto Jiří Majer

Březové lístky

Březový lístek je ocenění, které si mezi sebou v České republice navzájem udělují vedoucí dětských oddílů za práci s dětmi a pro děti...

Martin Scheubrein
„Marťa“

V jaké organizaci působíš, co s dětmi děláš a co tě na práci s dětmi baví?

V Centru volného času Hrubínka pomáhám organizovat tábory a víkendové akce. Na tábory s Hrubínkou jsem jezdil sedm let jako účastník-dítě, a tak se dá říct, že mě vychovala. Teď už skoro stejnou dobu jezdím jako vedoucí a připravuju pro ně program. Nejvíc si užiju, když hraju s dětmi hru a vidím na nich, že

je baví, jsou vžité do příběhu, který každý náš tábor provází, a pak je snadné zapomenout na „normální“ svět kolem. S dětmi ve vlastním světě můžu prožít, co bych jinde nemohl, a přitom vidím, že děti učím a připravuju je v mnohém na to, co je čeká i v tom normálním světě.

Při jaké příležitosti jsi dostal svůj

poslední Březový lístek a co to pro tebe znamená?

Svůj první březový lístek jsem dostal u táborového ohně mezi přáteli, se kterými trávím každé léto. Březový lístek mi nedokazuje, že práce s dětmi má smysl, to vím i bez něj, ale je mi jakousi odměnou a důkazem, že odvádím tuhle práci dobře. Mám ho připíchnutý, stále na očích, a vždycky mi tak připomene nezapomenutelné zážitky z táborů a akcí, které vyvolaly tolik úsměvů dětských i dospělých.

Připravili Kateřina Palová a Jan Burda
foto z archivu Martina Scheubreina

Informace a pravidla udělování BL na adrese www.brezovylistek.cz a na www.facebook.com/brezovelistky

foto Jiří Majer

foto archiv ZŠ I. Hurníka, Opava